

Asia: VN/34466/2023

Lausuntopyyntö itäisen Suomen tuulivoimarakentaisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hankekehittäjän näkökulmasta ehdotus kompensatioalueista on toimiva tapa yhteensovittaa Itä-Suomen tarvetta uusiutuvan energian investointeihin sekä puolustusvoimien aluevalvonnan vaatimuksia. Eolus on pohjoismainen uusiutuvan energian hankekehittäjä. Kehitämme maa- ja merituulivoimaa, aurinkovoimaa sekä akkuvarastoja. Suomessa työllistämme noin 25 uusiutuvan energian hankekehityksen asiantuntijaa.

Lähtökohtaisesti olemme valmiita maksamaan kompensatiomaksun tuulivoiman kehittämiseksi itäisessä Suomessa. Todellista kompensatiomaksuvalmiutta on kuitenkin vaikeaa kommentoida, kun tarkempaa arviota maksujen todellisesta tasosta ei vielä tässä vaiheessa ole. Raportissa esitettyjen suuntaa antavien laskelmien perusteella kompensatiomaksu voi vaihdella merkittävästi toteutettavien voimaloiden lukumäärän mukaan.

Raportissa esitetty, enimmillään yli miljoonan euron voimalakohtainen kompensatiomaksu tekisi tuulivoiman markkinaehtoisin kehittämisen todennäköisesti mahdolliseksi. Suuremmalla voimalamäärällä saavutettava, noin satojen tuhansien eurojen voimalakohtainen hinta voi puolestaan osoittautua kohtuullisen tasoiseksi. Suurinta mahdollista voimalamäärää voidaan tuskin maanpuolustuksen tarpeiden, luontoarvojen tai muiden syiden vuoksi kuitenkaan toteuttaa.

Todellinen summa asettunee näiden kahden summan väliin. Jos hankkeet osoittautuvat kuitenkin kannattavuudeltaan heikoksi esimerkiksi arvioitua heikompien tuuliolosuhteiden vuoksi, voi kohtuullinenkin summa osoittautua lopulta liian suureksi. Tällöin voi olla, että käy juuri niin kuin raportissa pelätään, eli hankekehittäjät välttävät tuulivoiman kehittämistä kompensatioalueella.

Kompensaatiomaksun vaikutus tuulivoimaloiden rakentamiseen riippuu lopulta uusiutuvan energian markkinatilanteesta, erityisesti silloin, jos valtio ei osallistu kustannusten kattamiseen. Tuulivoiman hankekehityksen kustannukset, kuten voimaloiden hinnat, ovat nousseet lähivuosien aikana voimakkaasti ja myös sähköliitynnän kustannukset ovat kasvamassa. Samalla sähkön matala hintanäkymä lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä heikentää hankkeiden kannattavuutta.

On kuitenkin hyvä pitää mielessä, että nykyiset markkinaolosuhteet eivät kestä ikuisesti, ja sähkön hinnan ennustetaan edelleen kohoavan kulutuksen kasvaessa. Tällä hetkellä kohtuullinenkin kompensaatiomaksu voisi osoittautua liian kalliiksi, mutta raportissa mainitun 5–8 vuoden päästä näin ei välttämättä enää ole. Maatuulivoiman markkinatilanne ei kuitenkaan välttämättä palaudu aiempien vuosien huippuvuosien tasolle, jos ja kun yhä suurempi osa sähkön kulutuksesta katetaan sen sijasta esimerkiksi aurinko- ja merituulivoimalla tai jollakin muulla tuotannolla.

Olemme lähtökohtaisesti kiinnostuneita rakentamaan tuulivoimaa kompensaatioalueelle siitä huolimatta, kuka kompensaatiomaksun kattaa. Esitetyssä mallissa kompensaatio määräytyisi hankekehityksen näkökulmasta kuitenkin hyvin myöhäisessä vaiheessa, eli silloin, kun voimaloiden määrä, korkeus ja sijoittuminen on ratkaistu. Tämä voi maksun ohella osoittautua liian suureksi riskiksi yritysten näkökulmasta, sillä nämä yksityiskohdat ratkaistaan yleensä vasta myöhemmin hankekehitysprosessissa, kun on saatu parempaa tietoa esimerkiksi tuuliolosuhteista.

Jos järjestelmä vaatisi miljoonien eurojen investointeja hankekehitykseen, joka voikin osoittautua kompensaatiomaksun selvityksessä mahdottomaksi, eivät hankekehittäjät välttämättä lähde kehittämään tuulivoimaa kompensaatioalueille. Tätä ongelmaa voitaisiin ratkaista joko niin, että maksusta tarjottaisiin jo varhain hankekehityksessä maksimitaso, joka toisi hankekehittäjille turvaa siitä, ettei vaadittu maksun määrä ylittäisi ainakaan sitä tasoa.

Yritysten riskienhallinnan näkökulmasta valtion osallistuminen hankekehitykseen jollakin summalla olisi toivottavaa, sillä se madaltaisi kompensaatiosta yrityksille koituvia riskejä. Ymmärrämme kuitenkin hyvin valtion tiukan taloustilanteen asettamat rajoitteet.

Suhtaudumme vakuusmaksuun samalla tavalla kuin kompensaatioon, jos vakuusmaksu on osa kompensaatiota. Jos vakuus olisi kompensaation päälle pyydetty erillinen rahasumma, voi se jälleen heikentää liikaa hankkeiden kannattavuutta, ellei vakuusmaksu ole melko pieni. Lopulta maksun vaikutus riippuu uusiutuvan energian hankekehityksen markkinatilanteesta sekä kompensaatiomaksujen tasosta.

Partanen Tiina
Eolus Finland Oy